

Årbok
for
Nord-Østerdalen
2019

Anno Musea i Nord-Østerdalen

Årbok for Nord-Østerdalen

utgis av Anno Musea i Nord-Østerdalen, et regionalt museum for kommunene Rendalen, Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga og Os.

Redaksjon

Arild Alander og Bersvend Salbu

Redaksjonens adresse

Anno Musea i Nord-Østerdalen

Museumssenteret Ramsmoen

Kongsveien 6, 2500 Tynset

Tlf. 477 57 253

E-post: nord@annomuseum.no

Hjemmeside: www.annomuseum.no/nord

Produksjon

Smith Reklame v/ Per Roar Øian, 2500 Tynset.

Forside

Skap på Dalen på Fåset, malt av Brostrup Müller. Bildene på skapveggen er garden Dalen i 1950, Dalsvangen ved Savalen, og øverst Tronfjell.

Foto: Øystein Gjeltten Bakken / Anno Musea i Nord-Østerdalen.

Bakside

En del av motorsagsamlinga til Lars Bertelrud. Foto: Olav Larsen.

ISSN 0333-3140

ISBN 978-82-91592-35-0

Innhold

	Forord	4
<i>Randi Arnestad</i>	«... og så i globoideske og et naftaglas».	
	Minne frå Os Landhandel	5
<i>Ola Rye</i>	Tønset på postkort	19
<i>Olav Larsen</i>	Motorsaga – en farlig hjelper i skogen!	35
<i>Jo Øvergaard</i>	To små historier fra krigens dager	40
<i>Per Arne Tollefshagen</i>	En amatørfotoğraf fra Os.	
	Peder (Per) Bredalslien	43
<i>Maren Kværness Halberg</i>	«Jeg ser Farven kanskje vakkrere end før».	
	Harriet Backer	52
<i>Arild Alander</i>	Tvangsevakuerte fra Finnmark og Nord-Troms til Nord-Østerdalen 1944-45	63
<i>Stein Kjæve</i>	Folk og stedsnavn i Dalsbygda. Stedsnavn forteller	79
<i>Ingrid Eide</i>	Tynset sjukehus i 100!	
	Hva former et sykehus?.....	95
<i>Ingveig Vangen</i>	Bygdemaleren Brostrup Müller	103
<i>Arild Alander</i>	Kooperasjonen til Nord-Østerdalen i 1869	128
	Om forfatterne	133
	Årsrapport 2018. Anno Musea i Nord-Østerdalen	134

Forord

Det er med glede vi kan presentere en ny Årbok for Nord-Østerdalen. Det er et vell av gode historier som her blir fortalt med både tekst og bilder, og heldigvis har vi med oss mange gode forfattere som vil bidra. Det er vi svært takknemlige for. I digitaliseringens tidsalder er det mange som fortsatt sverger til ei fysisk bok å holde i under lesingen, og i hvert fall årboka vår skal fortsatt gis ut fysisk fremover. I årets utgave er det flere lange artikler som går grundig inn ett tema, samtidig som vi har funnet plass for artikler med mange bilder. Interessen for bilder er meget stor og gjennom flere år har vi digitalisert store samlinger her ved museet, for å gjøre dem tilgjengelige via Digitaltmuseum.no. I dag ser vi at det tas mer bilder enn noensinne med kameraer og ikke minst telefonene våre. For ettertiden er det også i dag viktig å være seg bevisst hvilke bilder vi tar vare på. I de fleste tilfeller tar vi vare på altfor mange bilder og etter hvert kan det bli som å finne frem i en jungel når en er ute etter et motiv fra for eksempel 2018. Nytt av året er en serie der postkort fra hele regionen løftes fram, og Tønset er første bygd ut i denne presentasjonsserien fra Ola Rye. Postkort kan være en kulturhistorisk skatt, og spesielt fra tida da kameraer ikke var allemannseie. Vi håper denne serien av artikler vil stimulere til økt interesse for vår felles kulturhistorie, og gjerne til graving i kasser på loft og stabbur etter unike postkort.

Vi er svært takknemlige for bidragene fra de frivillige bidragsyterne, fotografene og Per Roar Øian ved Smith Grafisk, samt våre ansatte her på Ramsmoen, som til sammen har gjort denne årboka mulig.

Vi vil for øvrig oppfordre alle lesere å ta en titt inn på vår hjemmeside, hvor en kan lese alle tidligere årbøker, søke i bilder via Digitaltmuseum.no, finne vegen inn i våre bygdebøker som er digitalisert ved Nasjonalbiblioteket, og finne arkiver via Arkivportalen. Dette er spennende både for de som vil finne noe spesifikt og kanskje vil forske litt ekstra, men også for alle og enhver som interesserer seg for kulturhistorie.

Vi håper årboka vår enda en gang vil glede mang en leser. Velbekomme!

Ramsmoen, oktober 2018

Bersvend Salbu

Avdelingsdirektør/redaktør